

# BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Bende Imre-utca 3 szám.	Társzerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér.
---	--------------------------------	---	-----------------------------------	--

## A házak adója.

Baja, 1908 november 23

Érdekes, a városokat nagyon közlő érdeklő átirat érkezett a napokban Budapest székesfőváros polgármesterétől Baja város polgármesteréhez. Ebben a levélben arra kéri a főváros polgármestere Baja várost, hogy kérje fel a város országgyűlési képviselőjét, hogy védje meg az új adóreform keretén belül a városok érdekeit.

A képviselőház pénzügyi bizottsága időközben össze is ült és megkezdte az adóreform tárgyalását. Az adóreform, mint már egy ízben kifejtettük, az igazságos teher-megosztás alapelveire helyezkedik és egyes hibás intézkedéseit leszámítva, kell, hogy általános megelégedést keltsen.

Ilyen hibás intézkedés, hogy úgy ne mondjuk, szépséghiba, a házbéradóra vonatkozó része a reformnak.

A most érvényben levő adótörvény úgy intézkedik, hogy ha egy város összes házainak, összes lakásainak legalább fele bérbe van adva, úgy az a város általános házbéradó alá tartozik. Azaz, akkor nem tesznek különbséget olyan lakások között, amelyek bérbe vannak adva, avagy a tulajdonos lakja. Minden lakosztály után egyformán házbéradót fizetnek, ami jóval magasabb a házosztályadónál.

Mint hogy Baján az egész város összes lakásainak felénél kevesebbje van bérbe adva, Baja nem tartozik az általános házbéradó alá s így meg van a háztulajdonosoknak az az előnye, hogy a maguk által lakott lakásrész után jóval kevesebb adót fizet, mint a bérlakások után.

Az új adóreform ezen az állapoton,

a mai helyzet hátrányára kíván változtatni. Nevezetesen az a terv, hogy ezután jogában áll a pénzügyigazgatónak egy várost adóközre felosztani. Ez tehát eltér az eddigi gyakorlattól, mert eddig az volt az irányadó, hogy egy városban az összes lakások fele bérlakás, avagy sem. Ezután, ha a terv törvénnyé válik másképpen lesz.

A pénzügyigazgatóság közege kiszakít egy, vagy két városrészt, ahol tényleg sok a kiadott lakás és erre kimondja a házbéradó körzetet.

Például Baján Szállásvárosban, Homokvárosban, Rókus és Szentjános városrészben alig van lakás bérbeadva, viszont Józsefvárosban az összes lakások felénél 46-tal több, Istvánmegyén hat lakással kevesebb van kiadva. Már most, ha ezt a két városrészt összevonják, kész az adóköz, aminek meglehetősen súlyos következményei lehetnek a háztulajdonosok részére. A törvény intézkedik ugyanis, hogy a tulajdonos által lakott lakást felbecsülik és aztán a szerint vetik ki rá a házbéradót.

Illusztrálásképpen ime néhány példa: Istvánmegyén felbecsülnek egy egyszobás lakást mellékhelyiségekkel 60 koronára, 2 szobás lakást 120 koronára, 3 szobás lakást 200 koronára. A házosztályadó az új törvény szerint egyszobás lakás után 3 korona, 2 szobás után 8 korona, 3 szobás után 12 korona. A házbéradó jóval magasabb: tizenegy százalék, vagyis 60 koronás lakás fizet 6 k. 60 f. 120 koronás fizet 13 kor. 20 fillért és 200 koronás fizet 22 koronát.

A Józsefvárosban még súlyosabb a teher, mert ott drágábbak a lakások. Ott így fest körülbelül a házbéradó: egyszobás lakás (90 korona bérérték) 9 kor. 90, kétszobás lakás (200 kor.) 22

kor. és háromszobás lakás (300 kor.) 33 korona az adója.

A belváros persze még magasabb adótételt ró ki a tulajdonos által lakott lakásrészre.

A pénzügyi bizottság ezt a sérelmes intézkedést nem vette észre, pedig az esetleg súlyos következményekkel járhat a vidéki városokra.

Ha már a pénzügyigazgatóság figyelmét elkerülte ez a lehetetlen tervezet, jó volna, ha a képviselőházban, a javaslat tárgyalásánál igyekeznének odahatni, hogy az általános házbéradó megállapítására a régi törvényben lefektetett elv maradjon érvényben.

Ez szinte életkérdés a vidéki városokra nézve.

(—)

## A Kath. Legényegylet Katalin mulatsága.

### A tolonc.

Az u. n. kis farsangot a Legényegylet az ő régi hagyományaihoz híven színelőadással és táncmulatsággal fejezte be. Hogy a végén kezdjük, a Legényegylet báljaira tudvalevőleg mulatni jár a közönség és tud is mulatni szívből, őszintén, fáradhatatlanul egész reggelig. Nincs itt modern blazirtság, nincsen tünető unalom, előkelődi klikkrendszer vagy kihívó léhaság. Itt mindenki szórakozik és szórakoztat, mulat és mulattat.

A szindarab megválasztását helyeseljük. Az egészében drámailag jó megkomponált, bár részleteiben itt-ott kissé naiv darab mindvégig állandó érdeklődést keltett. A darab közepében állott Kocsis Jánosné, Gáli Irma, a legényegyleti színpad régi kiváló ereje, ki Angyal Liszkának szerepét annyi természetes bájjal, oly megható őszinteséggel játszotta, az olykor-olykor fölcillámoló humorosabb fordulatokat oly kedves élénkséggel adta vissza s énekével is oly hatást keltett, hogy azt kívánjuk, maradjon még szokáik a műkedvelő színpad



Az állandóan melegítő  
**„METEOR“**  
**KÁLYHÁK**  
 a legjobbak  
 és legtökéletesebbek!  
 Kevés fűtő anyag, nagy fűtő-  
 képesség.

Minden tüzelőanyagra és minden fűtési célra alkalmasak!

== Kapható úgy egyszerű mint diszesebb kivitelben! ==

Eddig 400.000 darab van forgalomban. Minden eredeti „Meteor“ kettős csillag védjeggyel van ellátva.

== Óvakodjanak tehát az értéktelen utánzattól. ==

EREDETI „METEOR“ KÁLYHÁK BAJÁN CSAKIS:

**DRESCHER GYULA**

KERESKEDÉSÉBEN KAPHATÓK.



starjának, okulására a következő generációnak és élvezetére a publikumnak, mely minden jelenését zajosan megtapsolta. *Weress Ilona* mint *Ördög Sára* és *László Károly* mint *Mravcsák* az előbbivel oly triász alkottak, melyről csak a megérdemelt elismerésnek hangján lehet szólnunk. A gyakorlat náluk már mesteri alkotást produkált *Loób Matild* (Krizsa) és *Adamek Lenke* az ő szombati társaságával, *Ulakity Gizi* és *Balogh Irma* az ápolónők jelenetében sok tetszést aratott. *Bogdán* (Kontra), *Varga* (Miklós), *Hunyadi* (Ábris) és *Wernberger* (Lőrinc) végzett nagyobb munkát a férfi szereplők közül.

A rendezésre nézve megjegyezzük, hogy pontosabb megkezdést kívánnánk annál is inkább, mert a publikum tegnap föltűnő pontos volt. Talán sikerülne odahatni a rendezőségnek, hogy azok a hölgyek, kik a színpadon idősebb asszonyokat játszanak, kissé maszkirozzák magukat, mert bár ellentmondásnak lássék is, ez esetekben az illúzió szempontjából bántó a fiatalos, üde szépség.

## Levél a Szerkesztőhöz.

A következő levelet intézték lapunk szerkesztőségéhez:

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

A »Heti levél« »Röpiratok« alcim alatt foglalkozik a lefolyt hetekben megjelent két röpirattal. Igazán tárgyilagosan, igazán szépen, okos és helyes irányelvek bázisán. Amit mond és a hogyan mondja: aláírom. Osztom a hitét, hogy alig van nagyobb kinese a társadalomnak mint a békéje és hogy nincs kényesebb ügy, mint a vallás körül való. De éppen, mert én is így gondolkodom, egy gyengéd észrevételnek és egy gyengéd tiltakozásnak kérek helyet.

Az észrevételem az, hogy a »Heti levelet« ilyes tartalommal egy egész héttel előbb kellett volna megírni, mikor a »zöld füzet« megkísérelte az iskolaügyet vallási ügygyé változtatni és ezzel a társadalom felekezeti békéjét megzavarni. Ha ez megtörtént volna, ha már akkor a kellő formában és a kellő határozottsággal tiltakozott volna a »Heti levél« írója ilyen szándékkal és ilyen kísérlettel szemben, lehetséges, sőt valószínű, hogy a »sárga füzet« — melynek szerzője különben semmiféle lázban, »irodalmi«-ban pedig legkevésbé sem szenved — meg nem íródott volna. Így azonban lehetetlen volt hallgatni, a közjó és a közmorál szempontjából is lehetetlen volt szó nélkül tőrni a »zöld füzet« olyatén hatásmegnyilvánulását, hogy a törvényhatósági bizottság számos katolikus tagja azon jelleg mellett szavazott az iskolák községe ellen, hogy ő »már csak ugyanazon hitben akar meghalni, a melyben nevelkedett.«

Gyengéd tiltakozásom pedig az ellen irányul — még pedig teljes joggal, mert hiszen e tárgyban a »Heti levél« írójával egészen conform gondolkozom — hogy engem a »zöld«-del egészen egyenlő elbánásban részesít. Az egyik dudás, a másik is dudás, akik nem férnek meg egy csárdában. Hát bocsánat, ebből csak azt fogadom el, hogy a »zöld«, meg én nem férünk el egy csárdában és azt, hogy a »zöld« tudatosan hamis hangokat bocsájtott ki a dudájából, én pedig — lévének kényesek a füleim — rászóltam:

— Ugyan pajtás, ne fujd olyan hamisan!

... Ezt is csak azért cseiekedtem, mert nem tette meg más, aki arra hivatottabb lett volna.

Soraim szives közlését kérve

maradtam igaz tisztelettel  
a „sárga.”

## Telefon tudósítások.

Budapest, 1908. november 23.

### A képviselőház ülése.

A képviselőház ülését ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök. Napirenden volt a borhamisításról szóló törvényjavaslat. Első szónok Berec Kálmán függetlenségi képviselő örömmel üdvözli a javaslatot és elfogadja azt. Ivánka Milán, az utána következő nemzeti szónok szintén elfogadja a javaslatot, csak azt kifogásolja, hogy ítékezésre a közigazgatási bizottságok jogosultak és hogy a szülő oltványok kiosztásánál politikai szempontok jönnek tekintetbe.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter azt mondja a Ház általános tapsa között, hogy a szülő oltványok kiosztásánál politikai hitvallás nem jön tekintetbe, csupán az, hogy vajjon az illető eléggé hazafias-e. Az ítékezést közigazgatási tisztviselőkre kellett bizni, mert a bíróság eljárása lassu és hosszadalmas volna.

Ezután általánosságban és részleteiben elfogadták a javaslatot.

### Nincsen sürgösség.

Ma délelőtt kísérletet tettek a képviselőházban arra, hogy kimondhassák a budget vitára a sürgösséget. Egész délelőtt sűrögtek-forogtak a jegyzők és gyűjtötték az aláírásokat. Hojtsy Pálnak sikerült is 157 aláírással egy indítványt benyújtania, de amikor az elnök bejelentette, hogy beérkezett egy sürgösségi indítvány és a névsort felolvasták tizenegyen hiányoztak az aláírók közül s így a házszabályok értelmében nem lehetett kimondani a sürgösséget.

Erre az enunciacióra a balpárt, a nemzeti szónokok és a horvátok gúnyos tapsba törtek ki.

### Andrássy válaszol.

Andrássy Gyula belügyminiszter szerdán válaszol Hentz Károly interpellációjára a kivándorlás tárgyában. A válasz elé általános érdeklődéssel tekintenek.

### Közös miniszteri értekezlet.

Vasárnap délelőtt érkezett Bécsbe Wekerle Sándor miniszterelnök Szerényi József államtitkár kíséretében. Ugyanekkor érkezett oda Bienert Rudolf osztrák miniszterelnök is. Darányi Ignác már szombaton este Bécsben volt. A magyar államférfiak a Bank-gassei magyarházba szállottak.

Wekerle Sándor miniszterelnök külön kihallgatáson volt Schönbrunnban a királynál. Kihallgatás után a miniszterelnök a közös külügyminiszteriumba hajtatott, ahol Aehrenthal külügyminiszter elnöklete alatt közös miniszteri tanácskozás volt. Magyar részről Wekerle Sándor, Darányi Ignác, Szerényi

József és Popovics Sándor, osztrák részről a teljes osztrák kabinet volt jelen.

A közös értekezlet foglalkozott Ausztria—Magyarországnak Szerbia, Bulgária és Romániához való viszonyával, a Szerbiával kötött új kereskedelmi szerződéssel és a Romániával folyamatban levő tárgyalással valamint az Ozmán birodalomban elfajult bojkotmozgalommal.

## NAPIHIREK.

### A vonat és postakésések.

Szövéttük a Bajai Független Ujság legutóbbi számaiban azt a folyton megisméltető esetet, hogy a szabadka bajai vonat a budapesti vonat bevéjárása nélkül indul el Szabadkáról, ami által meg-esik az, hogy az utasok egy fél napig Szabadkán kénytelenek vesztegelni és a délelőtti posta ottreked.

Felszólalásunknak meg volt a kívánt hatása. Dr. Hegedűs Aladár kir. tanácsos, polgármester, mint a közigazgatási bizottság helyettes elnöke, panaszt tett Ludvigh Gyulánál, a Magyar Államvasutak elnökigazgatójánál a késedelmes posta érkezése miatt. A panaszban kifejti a polgármester, hogy minő kára van ebből a bajai iparosoknak és kereskedőknek. Kéri az igazgatót, hogy intézkedjék hogy a mult heti esetekhez hasonlóak elő ne forduljanak.

Teljes megnyugvással várjuk az intézkedést és bizunk benne, hogy sérelmeink orvosolva lesznek. Hisszük és reméljük, hogy a magyar vasutak vezetősége, amely féltő gonddal őrködik a vasutak jó hírneve fölött, talál majd arra módot, hogy a mi panaszunk ne csak meghallgattassék, de a bajok el is hárittassanak.

**Elhunyt tanfőúr.** Igaz, bensőséges részvétellel értesülünk városunk egy érdemes tanfőúrának elhunytáról. *Borza* Nándor nyugalmazott néptanító tegnap jobblétre szenderült életének 65-ik évében. Az elhunyt egész generációt nevelt fel a magyar kulturának. *Borza* Nándor a hírlapírás terén is hasznos munkát végzett. A helyi lapokban gyakran hallatta szavát helyi ügyekben.

**Vérnyomok a hóban.** Rémhírek keringtek tegnap a városban valami nagyobb szabású gyilkosságról. A rémhírre az adott okot, hogy vasárnap a hajnali órákban a Damjanich-utca egész hosszában nagy vércseppek voltak a hóban. Az utca egyik szögleténél pedig egész vértócsa volt. A csendőrség megindította a titokzatos ügyben a nyomozást és kiderítették, hogy a szombatról vasárnapra virradó éjszakai egy Damjanich-utcai korcsmában összejött több bunyevác-legénnyel Jászlits Sándor. A verekezésben őt győzték le. Alaposan összeszurkálták és úgy összeszurkálva indult hazafelé. Útközben megállott egy helyen, ahol sok vért vesztett. Jászlitsot súlyos sérülésével most odahaza ápolják. A csendőrség keresi Jászlits bántalmazóit.

**Az érseki főtanfelügyelőt,** Zundl Péter kanonokot, hivatalos ügyben való megjelenése alkalmából, lelkes fogadtatásban részesítették.

Izléses **bútor** legjutányosabban **Szelényi Zsigánál** szerezhető be.



nél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot, valamint a hozzá tartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemezése mellett alá kell írni és az ajánlatot mellékleteivel pecséttel ellátott fonállal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezárt sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb **1908. évi december hó 5-én déli 12 óráig** magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlat borítékát a következő felirással kell ellátni:

Ajánlat a 39685/1908. II. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt munkálatokra.

Ajánlattevő köteles bánatpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5%-át készpénzben vagy biztosítékképpen értékpapirokban hivatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis **1908. évi december hó 4-én délután 1 óráig** a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárába (Bocskay-tér 4. sz. földszint) letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirokat a budapesti áru és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de a névértéket meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és az összes munkákra tett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bánatpénz nélkül vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyek nem az előirt módon tesznek, vagy a melyből valamely melléklet hiányzik, nem vesszük figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat **1908. évi december hó 5-én déli 12 órakor** fogjuk felbontani, amikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett **1908. évi december 31-ig** történik döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevőknek, vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban felemelendők és igazolandók.

Azon ajánlattevő, kik a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ezideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, amelyhez vállalatok telepe szerint tartoznak.

Alulírott üzletvezetőség fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Kolozsvár, 1908. évi november hó.

**Az üzletvezetőség.**

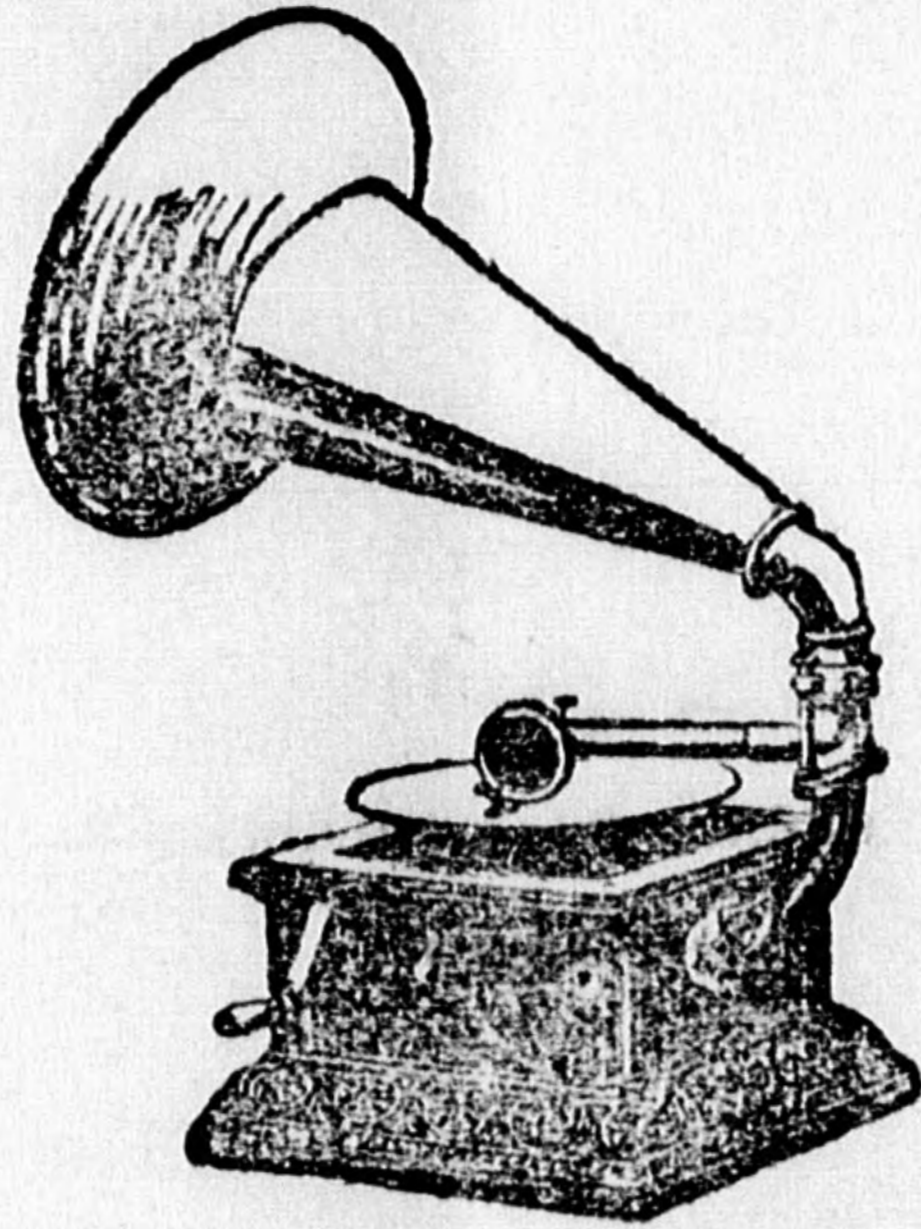
# SCHULHOF GYULA

## MECHANIKAI GÉPMŰHELYE

BAJA, Budapesti-út 15. szám.

Állandó raktár **varrógépekben, kerékpároknak, gramfonokban és lemezekben**, valamint ezen gépek alkatrészeiben.

Külső és belső kerékpár-gummik, nyergek, pumpák, csengők, francia kulcsok, kürtök, küllők stb. stb.



Mindennemű mechanikai gépek javító-műhelye u. m.: varrógépek, kerékpárok, számozó- és írógépek, gramfonok, villany-csengők és minden e szakmába vágó gépek javítása szavatosság mellett eszközöltetik.

### Gramafon lemezeket

választás céljából házhoz küldök.

Magyar királyi államvasutak.

301585/908.

szám.

### Pályázati hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr önmagyméltósága a magyar királyi államvasutak 1909. és következő évek talpfa és váltótalpfa szükségletének biztosítása céljából folyó évi június hó 17-én megtartott nyilvános ajánlati tárgyalás eredményét megsemmisíteni és elrendelni méltóztatott, hogy újabb nyilvános pályázat hirdettessék.

Ennélfogva a magyar királyi államvasutak igazgatósága, az eddigiektől eltérő feltételek mellett, a magyar királyi államvasutak részére, a jövő 1909. évben szükséges vasuti tölgy, telitetlen bükk — és fenyőtalpfa, valamint tölgy váltó — és különtalpfa szállításának biztosítására újabb **nyilvános pályázatot** hirdet.

A szükséglet megközelítőleg a következő:

#### Tölgytalpfából:

360.000 drb.	270 cm.	hosszú	közbenső I. rangú,
101.000	250	„	ütköző „ „
574.000	250	„	közbenső „ „
72.000	220	„	17 cm. felsőszélességű ütköző II. rangú,
133.000	220	„	14 cm. felsőszélességű közbenső II. rangú,
31.000	220	„	16 cm. felsőszélességű közbenső II. rangú.

#### Telitetlen bükktalpfából, esetleg fenyőtalpfaiból:

100.000 drb.	270 cm.	hosszú,	közbenső I. rangú,
28.000	250	„	ütköző „ „
157.000	250	„	közbenső „ „
19.000	220	„	17 cm. felsőszélességű, ütköző II. rangú,
36.000	220	„	14 cm. felsőszélességű, közbenső II. rangú,
9.000	220	„	16 cm. felsőszélességű, közbenső II. rangú.

A tölgy váltó- és különtalpfaiból **8500 köbméter** ép és tompított (lesarkolt) élű.

A tölgytalpfa, tölgy váltó- és különtalpfa szállítása csak 1909. évre, vagyis egy évre, a telitetlen bükktalpfa és fenyőtalpfa szállítása pedig három egymásután következő évre, vagyis 1909., 1910. és 1911. évre ajánlható.

Bükktalpfa szállítására tehát ajánlatot lehet tenni egy, kettő és három évre is.

A szállításra, illetve ajánlattételre vonatkozó részletes feltételeket és módozatokat tartalmazó „**Ajánlati felhívás**”, valamint az ajánlatok megtételére szolgáló ajánlati űrlapok és a tölgy váltó — s különtalpfa méretjegyzéke, a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségénél és a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest VI. Andrassy-út 73. sz. II. emelet 43. ajtó) **díjtalanul** kaphatók.

A szállításra vonatkozó általános és különleges feltételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtárában (VI. Andrassy-út 75. szám) kaphatók, a vételár és a postaköltség előzetes beküldése, illetve befizetése ellenében.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatokat lepecsételve és a borítékban ezzel a felirással: „**Ajánlat a 301585/908. számhoz** ellátva legkésőbb **1908. évi december hó 10-ikének déli 12 órájáig** a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában kell átadni, vagy pedig posta útján oda beküldeni.

Bánatpénzül az ajánlott talpfamennyiségek egy évi értékének 5%-át készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban **az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig** a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztárában kell letenni.

Az ajánlati felhívástól bármely csekély mértékben eltérő és bánatpénz letétele nélkül tett, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint a pótajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1908. évi november hó.

**A magyar királyi államvasutak igazgatósága.**